

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות לו.

עין משפט גב מצוה

א ח מיי פ"ח מהלכות
 יבום הלכה ט:
 ב ב מיי פ"ח שם הלכה
 כא סגן שפ"ג טושי"ע
 ג א"ע מיען קסד ספ"ג:
 ד ג מיי שם הלכה כ
 טושי"ע שם ספ"ג:
 יא ד מיי פ"ח מהלכות
 נתיבות הלכה ה סגן
 עש"נ ט טושי"ע ח"מ סימן
 רפא ספ"ג:

תוספות ישנים

(א) ועוד דה"ל לאחרי
 כהניא הא דמין לקמן
 (מ"א) לא תחלוץ עד
 שעברו עליה ג' חדשים
 ולפרוך לרי יומן תחלוץ
 בתוך שלשה ומנשא לאחרי
 שגשג. ונהי נמי דלקמן
 פרץ לה הכי הכא ה"ל
 לאחרי ועוד מ"ל קאמר
 דתוך שלשה ותנשא לאחרי
 ונהי נמי דלקמן
 ונמשא וכו' היכי שני
 להנשא לאחרי ג' הא שמה
 דתנא מענינת מולד בן
 קיימא ואין התלצה כלום
 ומשום ולד לא מפטר דולד
 אינו פוטר עד שאלה לאחרי
 העולם:

תום' חר מקמאי

תנן האשה שהלך בעלה
 ל"מ"ה ובאו ואמרו לה מת
 בעלך ה"ו לא תנשא ולא
 תתייבם עד שתדע שמה
 מעוברת היא צרתה.
 בשלמא מייבם לא ילמא
 מעוברת היא פגע באיסור
 אשת אח דאורייתא אלא
 לא תנשא אמאי בשלמא
 חליצה בתוך ט' חדשים
 ונשואין בתוך ט' חדשים
 לא דחינו ספיקא שמה
 יהיה הולד של קיימא ולד
 אינו פוטר עד שיצא לאחרי
 העולם ותחלוץ בתוך ט'
 ותנשא לאחר ט' ואסיקין
 שמה יהיה ולד של קיימא
 נמצאת מצריכה כרוז
 לכהונה. ולפום האי שטמא
 אם היתה גרושה שפסולה
 לכהונה תחלוץ ותנשא
 לאחר ט' חדשים ודוקא
 לכהונה הוא דחיישינן
 לכהו אבל דיעבד לא דהא
 תנן החולץ ליבמתו
 נמצאת מעוברת וילדה
 בוסן שהולד של קיימא
 הוא מותר בקרובותיה
 והיא מותרת בקרוביו ולא
 פסלה מן הכהונה אמר
 רבא הלכתא כותיה דר"ל
 בהני תלת ואיכא נמי
 אחריני כפ"ק ד"ז בנשא
 ונתן לפני אידיהו ר"י אמר
 ותניא כותיה דר"ל אלא
 באסור [לא] קיימיו אבל
 החולץ למעוברת מאי
 איסורא איכא בחליצה:

בשלמא בתוך ג' חדשים כו'. אין גירסא זו נכונה דכפירש
 זקונטרס ועוד דאי אפשר כלל לדקוק מדלינה
 חוללת מוך ג' לינשא אחר ג' חלילית מעוברת לא שמה חליצה דהא
 ודאי מוך ג' מודה ר' יוחנן דאין חוללת כדתנן היבמה לא תחלוץ
 עד שיהיו לה ג' חדשים וטעמא משום

דאינה עולה לייבום דאפי' יצא אליהו
 ויאמר דלא מיעברא לאו בת ייבום
 היא ולכן אינה עולה לחליצה אבל
 בתוך ט' בת ייבום היא אם יצא
 אליהו ויאמר דלא מיעברא או אפילו
 הפילה לכן דייק שפיר אלא ה"ג
 תחלוץ בתוך ט' ומנשא לאחר ט'.
ותנשא אחר ג'. מינה דלא
 מסיק אדעתיה האי ולטעמין דפרין:
ונמצא אתה מצריכה כרוז לכהונה.
 דוקא בשאר נשים דלאו גרושות איירי
 וכן מוקי לה צדקא דפרין לקמן (דף
 לקמן ק"ט: וס) והא דפרין לקמן (דף
 מ"א:) גבי והיבמה לא תחלוץ עד שיהא
 לה ג' חדשים ומפרש בגמרא מעיקרא
 טעמא שמה יהא ולד של קיימא ונמצא
 מצריכה כרוז לכהונה מינה אלמנה
 גרושה מאי איכא למימר ארי' משום
 דתם צל להשמיענו דין כל הנשים
 שנופלות לייבום ואם היה דין אחר
 לגרושה ה"ל לפרושי אבל הכא דלאיירי
 אם אירע צו מעשה צאשה שהלך
 בעלה וזרמה למדינת הים איירי שפיר
 דוקא בשאר נשים דלאו גרושות
 ועדיפא מינה צפרק צתרא דמוקי
 היא דהאשה שלום דוקא בגרושה
 דפרין מינה אלהיה דליתיה הכא:
הלכתא ברי"ש בהני תלת. הא
 דפליגי צפרק צ' דחולין (דף טז: וס)
 גבי ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף
 לא חשיב הכא אע"ג דסבירא ליה
 כוותיה צ' צ' דצומים (דף ק' וס)
 היינו משום דר"ל משמיה דלוי סבא
 אמרה ומימה דלא חשיב הא דפ"ק
 למסכת ע"ז (דף ק' וס) דמניא כותיה
 דר"ל דנשא ונתן מותר כיון דחשיב
 הכא מידי דמניא כותיה ואורי' דמ"מ
 התם הלכתא כר' יוחנן דהתם גבי
 הא דתנן ותכ"ל לפניהם אסור
 לאחריהם מותר פריך חכמים היינו
 מ"ק ומשני נשא ונתן איכא צייניהו
 וצפרק קמא דסנהדרין (דף טו: וס)
 גבי זאז וארי דמניא כותיה דר"ל
 התם פליגי חליצה דר"א ולא סבירא
 להו כוותיה: **משום** ירושה **לא**
אמר ב"ר. טעמא (א) מפרש התם
 צמתיתין לפי שהתנה על מה שכתוב
 צמורה ורבי יוחנן בן זרוקא פליג
 צפרק יש נוחלין (ב"ב ק"ג) ואמר דאם
 אמר על מי שראוי לירושא דבריו קיימים
 וטעמא מפרש התם משום דכתיב
 והיה ציום הנחילו את בני המורה
 נתנה רשות לאז להנחיל לכל מי
 שירצה והא דכתיב לא יוכל לצכר היינו
 דוקא חלק צמורה אבל חלק פשיטות יכול ורצון ציום הנחילו את
 בניו מוקמי לדרשא אחריני ולא יוכל לצכר איצטרין משום דהורע
 כמו שאין נוטל צראי כצמחוק וס"ד דהורע כמו נמי צהא א"ג
 איצטרין דס"ד כיון דשנואה שנואה צנישויה דיכול לצכר:
 ואמר

דכל העולה לייבום כו'. דביאתה פוטרתה: **עולה לחליצה**. דכתיב
 (דברים כה) אם לא יחפוך האיש לקחת יבמתו (ה) וחליצה וכו': **שמה**
יהא הולד של קיימא וביאת מעוברת. בזול של קיימא לדברי הכל
 לא שמה ציאה דטעמא דרבי יוחנן משום שמה יצא אליהו ויאמר

כ' דכל העולה ליבום עולה לחליצה וכל
 שאין עולה ליבום אינו עולה לחליצה אלא
 אמר רבא הכי קאמר הכונס יבמתו ונמצאת
 מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא היא
 ולד בן קיימא וביאת מעוברת לא שמה
 ביאה וחליצת מעוברת לא שמה חליצה
 והולד אינו פוטר עד שיצא לאחרי העולם
 תניא כוותיה דרבא הכונס יבמתו ונמצאת
 מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא היא
 ולד בן קיימא ואין ביאה וחליצה פוטרת
 אלא ולד פוטר והולד אין פוטר עד שיצא
 לאחרי העולם טעמא דשמה יהא ולד בן
 קיימא הוא לא הוא ולד בן קיימא מיפטר
 צרתה ליבא תיהו תיובתא דר"ל אמר לך
 ר"ל הכי קתני הכונס יבמתו ונמצאת
 מעוברת הרי זו לא תנשא צרתה שמא לא
 יהא הולד בן קיימא וחליצת מעוברת לא
 שמה חליצה וביאת מעוברת לא שמה
 ביאה וא"ת הלך אחר רוב נשים ורוב נשים
 ולד מעליא ילדן ולא אין פוטר עד שיצא
 לאחרי העולם א"ר אלעזר אפשר איתא להא
 דריש לקיש ולא תנן לה במתניתין נפק דק
 ואשבח דתנן האשה שהלך בעלה וצרתה
 למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעלך הרי
 זו לא תנשא ולא תתייבם עד שתדע שמה
 מעוברת היא צרתה בשלמא יבומי לא שמה
 יהא ולד בן קיימא ויפגע באיסור אשת אח
 דאורייתא אלא לא תחלוץ אמאי בשלמא
 תחלוץ בתוך ט' ותנשא בתוך ט' לא היינו
 ספק אלא תחלוץ בתוך תשעה ותנשא לאחר
 תשעה ולטעמין תחלוץ ותנשא לאחר ט'
 אלא בר מינה דההיא (א) דאביי בר (א) אבא ורב
 גינא בר (א) אביי דאמרי תרווייהו (א) שמה יהא
 ולד בן קיימא ונמצא אתה מצריכה כרוז
 לכהונה ולצרכה דלמא איכא איניש דהוי
 בחליצה ולא הוי בהכרזה ואתי למימר
 קשרי חלוצה לכהן א"ל אביי מודי לא תחלוץ
 ולא תתייבם קתני לא תנשא ולא תתייבם
 קתני בלא חליצה אבל אי חליץ לה הכי נמי
 דשריא תניא כוותיה דריש לקיש יחולץ
 למעוברת והפילה צריכה חליצה מן האחין
 אמר רבא (א) הלכתא כוותיה דר"ל בהני תלת
 חדא הא דאמרו אידך דתנן (א) המוחלק נכסיו
 על פי ריבה לאחד ומיעט לאחד והשוה להם
 את הבכור דבריו קיימין ואם אמר משום
 ירושה לא אמר כלום כתב בין בתחלה בין
 בסוף בין באמצע משום מתנה דבריו קיימין
 ואמר

ואי ולד של קיימא הוה הרי יצא לאחרי העולם אלא לאו משום שמה
 מעוברת צרתה הייתה בשעת חליצה ואין הולד של קיימא והיה
 חליצה לא פטרה כר"ל הואיל ואחת מהן מעוברת לא שייכא חליצה
 היא שמה שמה דלמרינן עיין עליו: **ולטעמין**. אי טעמא דלא תחלוץ
 משום ספק מעוברת צרתה בשעת חליצה היא תחלוץ לאחר ט' דהשתא
 ודאי לאו מעוברת היא ומנשא ומ"ט קתני עד שדעו אפי' לטקו כמה שנים:
 לר"ל דהא דקתני לא תחלוץ בתוך ט' ומנשא לאחר ט' התם טעמא לאו משום ספק יבמה לשוק הוא אלא כדאביי בר אבין כו': **שמה**
יהא ולד. צרתה: בן קיימא. ונמצא חליצתה שלא לצורך וכשרה לכהונה וני שמה חליצה כפסולה לכהונה ואחת צריך להכריז
 דעו שזו לא פסקתה חליצתה: **נא"ל** אביי מידי לא תחלוץ ולא תתייבם קתני. דמדוק מינה סיימתא לר"ל: **לא תנשא קתני**. דלא תנשא
 לשוק בלא חליצה לקמן ולומר דרמי ילדה לצעלי אע"פ שרוב נשים יולדות אבל אי חללה אפי' בתוך ט' ה"י דמשתיירא לאחר ט'
 דביאת מעוברת וחליצתה שמה ציאה וחליצה: על פיו. אחרי דברי פיו ולא צמס ירושה צמתיקה: **ירצה לאחד ומיעט לאחד או שהשוה**
לו אם הבכור דבריו קיימים. דלכולן נתן בחייו ואין כאן ירושה ליעול צמורה ולא הפשוטים ליעול צמורה אלא מה שריצה ריצה ומה שמיעט
 מיעט: **ואם אמר משום ירושה**. פלוני יירש שדה פלונית ופלוני שדה פלונית: **לא אמר כלום**. שהתנה על מה שכתוב צמורה ותנאו בטל הואיל ולא
 חילק לפשוטים בשוה ולבכור פי שנים: **בתחלה**. מתן שדה פלונית לפלוני וירשנה: **באמצע**. ירשה ומתן לו וירשה: **בסוף**. ירשה ומתן לו:
 ועולם

(א) נלגיג. ג. וס"ג. (א) לקמן
 ק"ט. (א) לקמן ק"ט:
 (ד) י"ל אפי' (א) י"ל אפי'.
 (ו) לקמן מ"א: (א) י"ל צ"ב
 קטן: חולין ט"ז. (א) וס"ג
 חוס' שבת ע: סוף ד"ה
 נרע ל"ג. (א) צ"ב קטן:
 (א) לקמן ק"ט. (א) וס"ג
 חוס' ב"מ ממ. ד"ה נתינת
 וכו' ומוס' ע"ז ע"א.
 ובמורה נ"ד ד"ה רב אפי'.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה עולה
 לחליצה וכו' לקחת יבמתו
 ועלתה וגו' הא חפץ
 מייבם הס"ד: (א) ל"ה
 אפשר וכו' צ' ימים בסוף
 ג' חדשים: (א) תוב' ד"ה
 משום וכו' טעמא דמתני'
 מפרש התם לפי:

מוסף רש"י

דכל העולה ליבום
 ליקח יבום עולה
 לחליצה. ליקח חליצה
 (ד"ע"ג). וכל שאינה
 עולה. לנת דין ליבום.
 שאינה זקוקה להיבום
 (לקמן מ"ד). אינה עולה.
 השערה לפני הדין
 לחליצה (לקמן מ"א).
 האשה שהלך בעלה
 כו' לא תנשא. האיל
 ונלא נים יצא בעלה. ומה
 תתייבם. שמה ילדה לרמה
 (לקמן ע"ב). אהא
 מצריכה כרוז לכהונה.
 להכריז שלא יהיה מלוג
 ומותרת לכהונה (לקמן
 ק"ט). המחלק נכסיו על
 פיו. דלוחט סביב מעל
 אינה לריכה קנין ולא שטר
 ולא משיכה אלא דבור פיו
 בעלמא וכגון שמתנה
 מחמת מימה (ד"ב"ב ב"ב
 ק"ב). ריבה לאחד. מן
 לו צממנה ספליס או
 שהשוה להן בצכור בשמן
 מתנה (ס"ט). דבריו
 קיימין. שיש כח דהוי
 ליתן ממונו צממנה לכל מי
 שילח ואין כאן מתנה על
 מה שכתוב צמורה. שיהא
 לא נשאר לו אחר מתנתו
 כלום להוריש לבניו צמורת
 ירושה שיטלו הפשוטים
 בשוה והבכור פי שנים
 (ס"ט). ואם אמר שמה
 ירושה. אם ריבה לאחד
 ומיעט לאחד נשאר ירושה,
 שמה פלוני בני יירש אותו
 שדה בית כור ופלוני בני
 יירש שדה לטק ועל בני
 כטורא אמר פלוני בני יירש
 שדה פלוני ופלוני בני יירש
 שדה פלוני. הגדול ככל
 חכיו. לא אמר שמה
 דמתנה על מה שכתוב
 צמורה. שאינו יכול לעשות
 יורש אלא כמשפט המצוי
 (ס"ט). כתב בו' משום
 מתנה דבריו קיימין.
 דכיון דלכא לשון מתנה
 כהנה מהני ליה. דלף לשון
 ירושה קונה (ס"ט).